

1993-04-23

231-440-91

LÄNSSTYRELSEN
I SKARABORGS LÄN

SKÖTSELPLAN FÖR NATURRESERVATET MULARPABÄCKENS DALGÅNG

Föreliggande skötselplan är upprättad inom avdelningen för Mark och Miljö på Länsstyrelsen i Skaraborgs län i samråd med berörda markägare. Planen är indelad i en allmän del (I), en skötseldel (II), en del som behandlar friluftsanordningar (III) samt en del angående ansvarsfördelning (IV). Som bilagor medföljer tre kartor.

Planen skall vid behov revideras.

I ALLMÄN BESKRIVNING

A. **Data**

Areal: 16,8 ha

Fastighet: Mularp 2:6

Socken: Mularp

Kommun: Falköping

Läge: 1 km nordost Mularps kyrka, se karta 1.

Kartor: Topografisk 8DSO
Ekonomisk 8DOF, 8305

Syfte: Att för framtiden bevara ett område med från vetenskaplig synpunkt värdefulla och floristiskt artrika rikkärr med intressant hydrologi i en värdefull naturlövskog.

B. **Naturförhållanden**

Naturreservatet ligger på Gerumsbergets västsluttning. Bergets plåtå är barrträdsbevuxen. På delar av sluttningarna finns lövskog och ädellövskog kvar. Väster om naturreservatet ligger den till största delen uppodlade Åslesänkan.

Områdets nordvästra del är tämligen plan med svag lutning åt sydväst. Sydöstra delen, Gerumsbergssluttningen, har en lutning på 1:4.

I områdets nordvästra kant rinner Mularpabäcken, med stenig till grusig botten. Från Gerumsberget ansluter till Mularpabäcken ett stort antal rännilar och mindre bäckar från källor i sluttningen. Alla är inte vattenförande hela året. Dessa förser tre rikkärr, som ligger längs med och sydost om Mularpabäcken, med vatten.

Berggrunden utgörs av kambrosilurbergarter. Gerumsbergets plåtå består av diabas som underlagras av sluttningens lerskiffrar med visst kalkinslag.

Naturreseptatet utgörs till största delen av naturlövskog med medelålders eller äldre träd. Trädsiktet är slutet. Längs bäcken växer både klibbal och gråal. Partiet närmast bäcken är av björksumpskogskaraktär med en hel del glasbjörk. På de torrare partierna finns vårtbjörk och asp. På Gerumsbergets sluttning finns en hel del grov ek med relativt stora kronor. Där finns även andra ädla lövträd som lönn, alm och lind. Spritt i reservatet finns fågelbär och ask.

Busksiktet domineras av hassel. Den är partivis så sluten så den utgör hässlen, framför allt på sluttningens nordöstra del. Även olvon och skogstry finns.

Fältsiktet har svagt utbildad grässvål och är på sluttningen av lundkaraktär med bl.a. kransrams, liljekonvalj, ormbär, hässlebrodd, bergslok, lundgröe, lundelm, blåsippa, trolldruva, nejlikrot, vårt, skogsvicker, sårläka, gullviva, lungört, hässleklocka och stor blåklocka.

Söder om och längs med, men avskilda från Mularpabäcken, finns ett flertal åtskilda rikkärr som ligger på olika höjdnivåer, trappstegsvisa, vart och ett med sitt tillrinningsområde via sluttningens olika källor.

Kärrens fältsikt är halvgräsdominerat med bl.a. ängsstarr, näbbstarr, hirsstarr, loppstarr, brudborste, ängsnycklar, Jungfru Marie nycklar, sumpnycklar, kärrknipprot, klockljung, brudsporre, flugblomster, slätterblomma, tätört, nattviol, majviva, axag, dvärglumner och smörboll. Dessutom finns den sällsynta sumpröksvampen *Bovista paludosa* och de sällsynta levermossorna *Scapania degenii* och *leiocolea gillmanii*.

Även i slutet av 1800-talet var naturreseptatet lövträdsbevuxet, troligen betat. Den utanför området ovanliggande Gerumsbergsplåtån var däremot trädfri. Området betades fram till slutet av 1940-talet. Därefter har inget aktivt skogsbruk bedrivits.

Efter betets upphörande finns i dag, förutom de vuxna träden, även en yngre generation träd. Igenväxningen tycks i dag ha stabiliserat sig. Området är slutet både med avseende på träd och buskar, men är dock lättgånet.

Rikkärren är fortfarande delvis öppna, men i kanterna har framför allt björk, men även gran, etablerat sig.

Två granplanteringar med ca 40-årig gran finns i området.

Naturreseptatets värdefullaste del är rikkärren med dess speciella hydrologi och växtlighet, därefter ädellövsnaturskogen på Gerumsbergets sluttning och slutligen triviallövsnaturskogen i anslutning till Mularpabäcken. Rikkärren försörjs hydrologiskt av var sitt väl avgränsat, källdominerat litet nederbördsområde. Kärren är belägna på skilda nivåer som stegen i en trappa.

II MARK- OCH VEGETATIONSVÅRD

A. **Allmän målsättning**

Den allmänna målsättningen för naturreservatet skall vara att hålla rikkärren öppna och bevara de hydrologiska förhållandena samt bibehålla och utveckla lövskogens naturskogskaraktär.

B. Detaljbeskrivning och detaljåtgärder

Naturreservatet har delats upp i tre skötselområden, se karta 2. Dessa beskrivs kortfattat, varefter de för området speciella anvisningarna tas upp.

Skötselområde 1

Beskrivning: Ett kraftigt sluttande till flackt område med slutet busk- och trädskikt bestående av hässlen, björksumpskog och lundartad ädellövskog samt riklig förekomst av bäckar och källor.

Målsättning: Naturskog med fri utveckling.

Engångsåtgärd: Unga barrträd röjs bort.

Underhållsåtgärder: Barruppslag röjs bort. Bete med nötkreatur kan övervägas i områdets lägre delar där kärren ligger, i samråd med markägaren.

Skötselområde 2

Beskrivning: Trappstegsvis liggande rikkärr med axag, orkideer och sällsynta svampar och mossor.

Målsättning: Öppna slåttade rikkärr, med rik flora.

Engångsåtgärd: Utföra totalröjning med låga stubbar i rikkärrens kantzon. Omfattningen får bedömas och preciseras genom uppmärkning på platsen.

Underhållsåtgärder: Årlig slåtter i början till mitten av augusti. Höet samlas upp och forslas ut från området till närliggande betesmarker i samråd med markägaren.

Skötselområde 3

Beskrivning: 40-årig planterad granskog.

Målsättning: Naturlövskog.

Engångsåtgärd: Norra delområdet gallras tämligen omgående för senare kalavverkning. Det södra delområdet kalavverkas tämligen omgående. Därefter självföryngring. Timret transporteras ut ur reservatet med häst eller skotare typ Terhi för

4 (4)

att minimera markskadorna. Över blöta och våta partier risas med granris. Riset plockas undan efter uttransporten och körvägar städas.

Underhållsåtgärder: Vid behov röjning/gallring av lövuppslag samt borttagande av eventuell barråterväxt.

III FRILUFTSANORDNINGAR

A. Allmän målsättning

Att bereda allmänheten möjligheter till studier av rikkärr och naturskog.

B. Information och friluftsanordningar

Gränsmarkering skall utföras enligt Naturvårdsverkets anvisningar och underhållas vid behov.

Stig, eventuellt med färister, anläggs fram till reservatet enligt karta 3. Markägaren har upplåtit mark för stigen.

Informationstavla sätts upp i anslutning till stigen.

IV ANSVARSFÖRDELNING

Anläggande av stig och eventuella genomgångar, utmärkning av naturreservatets gräns, tillsyn och uppsättning av informationstavla utförs av förvaltaren eller markägaren enligt särskilt avtal och bekostas av Naturvårdsverket. Gallring och avverkning av granplanteringarna samt borttransport av timret utförs och bekostas av markägaren. Slåtter sker i dag med stöd av NOLA-avtal. Kostnaden för arbetet läggs inom skötseln av reservatet när NOLA-avtalet löpt ut.

Kostnads kalkyl (fastställs ej)

Åtgärd	Beräknad årskostnad, 1 000-tal kronor				
	92/93	93/94	94/95	95/96	96/97
Stig, färister	5				
Gränsmarkering	7				
Informationstavla	5				
Slåtter	5	5	5	5	5
Tillsyn m.m.	3	3	3	3	3
<u>Dokumentation</u>		5			5
Summa	25	13	8	8	13